

สรุปเวทีอภิปรายระดมความคิด “การเรียนรู้สู่การปฏิรูปการสหกรณ์ไทยให้มีสมรรถนะสูง”

เวทีเสวนา ณ ห้องกำพล อุดลวิทย์ ที่สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ ภาควิชาสหกรณ์ และสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย และส.ป.ก.ได้ร่วมกันจัดขึ้นเมื่อวันที่ 17 กันยายน 2557 ในวันนี้ คึกคักเป็นพิเศษ แม้ว่าจะเป็นช่วงบ่าย ซึ่งโดยทั่วไป เวทีเสวนามักจะบางตาหากแต่วันนี้เป็นวันพิเศษ ที่คนในแวดวงการศึกษา ภายใต้อำนวยการของสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ ได้วางแผนเอาไว้ว่า จะร่วมกันถอดบทเรียนจากการเรียนรู้สู่การปฏิรูปสหกรณ์ไทยให้มีสมรรถนะสูง

โดยเริ่มจากผู้ดำเนินรายการ รศ.จุฑาทิพย์ ภัทรวาท ได้เปิดประเด็น ด้วยการนำเสนอข้อมูลสถานการณ์ในภาพรวมของสหกรณ์ไทย แล้ววกมาที่ประเด็นเสวนา 3 หัวข้อสำคัญได้แก่

1. ปัญหาและข้อจำกัดที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้านสหกรณ์ มีอะไรบ้างที่ต้องเร่งแก้ไข

2. ระบบการเรียนรู้ควรมีโครงสร้างและองค์ประกอบอย่างไร จึงจะสามารถเข้าถึงคนในสังคมในการสร้างความรู้ ความเข้าใจ เรื่องคุณค่าและหลักการสหกรณ์ เพื่อการนำไปใช้ในการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขถ้วนหน้า

3. ตัวแบบ และแนวปฏิบัติที่ดีของระบบการเรียนรู้ที่สามารถยกระดับสมรรถนะของสหกรณ์ ไปสู่การเป็นองค์กรพึ่งพาตนเอง มีความสามารถในการทำหน้าที่เป็นกลไกการแก้ปัญหาการประกอบอาชีพและการยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกและชุมชน และเป็นผู้นำในแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน

อ.เชิญ บำรุงวงศ์ กล่าว

การเรียนรู้สู่การปฏิรูประบบการสหกรณ์ที่ดี เราจะต้องถือเอาตัวสหกรณ์เป็นเป้าหมายในการเรียนรู้กันวันนี้ไม่ใช่การสหกรณ์ เพราะการสหกรณ์เป็น

อ.เชิญ บำรุงวงศ์

นามธรรม แต่ตัวสหกรณ์เป็นเรื่องรูปธรรม ในการปฏิรูป ความรู้เรื่องการสหกรณ์ต้องมาก่อน เพราะครอบคลุมไปทุกเรื่อง ทั้งหลักการ วิธีการ อุดมการณ์

ความรู้ความเข้าใจของสมาชิกและประชาชน การสหกรณ์ต้องรวมการให้การศึกษาและ ฝึกอบรม สิ่งที่เราเรียกว่าการสหกรณ์ จะเป็นสิ่งที่มุ่งเป้าให้สหกรณ์มีลักษณะ เป็นสหกรณ์ที่แท้จริง นอกจากนั้น ต้อง ทำความเข้าใจต่อไปด้วยว่าขบวนการ สหกรณ์ก็เป็นเป้าหมายสำคัญอีกประการ หนึ่ง สหกรณ์ต้องแข็งแรง มั่นคง ยั่งยืน ขบวนการสหกรณ์เองก็มีความเป็นรูป ธรรม เพราะประกอบด้วยสหกรณ์ทุก ประเภท ทุกชนิด สหกรณ์ที่แท้จริงไม่ได้ เจริญก้าวหน้าเป็นรายสหกรณ์ แต่ต้อง ทั้งขบวนการ

มาถึงประเภทสหกรณ์ เดียวนี้มีความ คล้ายคลึงไปมาก ในต่างประเทศมี คำว่า สหกรณ์แบบลูกผสม แต่ผมยัง ยึดว่าประเภทสหกรณ์ยังต้องมีลักษณะ เฉพาะ เช่น สหกรณ์การเกษตรเป็น สหกรณ์เอนกประสงค์ครบวงจร เพราะ ความต้องการของเกษตรกรมีหลายอย่าง ถ้าหากเป็นสหกรณ์เครดิตยูเนียนต้อง รักษารูปแบบสหกรณ์การเงินเอาไว้ ไม่ ควรทำธุรกิจการซื้อการขาย หรือจะมี สหกรณ์รูปพิเศษ เช่นในต่างประเทศมี สหกรณ์การตลาด กรณีสหกรณ์บริการ เองก็สำคัญ ก็ต้องเป็นบริการที่เป็นของ สมาชิก หากเป็นบริการสำคัญ ก็แยก ประเภทต่างหาก เพื่อสะดวกแก่การส่ง เสริม เช่น ไฟฟ้า ประปา

คุณศศิธร วิเศษ

ทุกคนกำลังทำสหกรณ์เพื่อเจ้าของ คือสมาชิก จิตวิญญาณของนักสหกรณ์ คือ อยากให้ชุมชนมีการพึ่งพาตนเอง

คุณศศิธร วิเศษ

อยากสร้างให้เกษตรกรเข้มแข็ง พึ่งตนเอง มากกว่าแบมือขอการสนับสนุนจากใคร มีสังคมในการแบ่งปัน เช่น ชุดความรู้ มี การเรียนรู้สม่ำเสมอ

ประเทศญี่ปุ่นใช้เกษตรกรรมนำ ประเทศ และสนับสนุนสหกรณ์อย่างแท้จริง สหกรณ์การเกษตรทำธุรกิจเอนกประสงค์ วางแผนการผลิตให้กับเกษตรกรตลอด ทั่วประเทศ เดือนนี้จะได้กินอะไร เท่าไร จากจังหวัดไหนในญี่ปุ่น สหกรณ์เพาะ พันธุ์ให้เกษตรกรนำไปปลูกและมีการ จัดบันทึก

แล้วทำไมเครือข่ายผลไม้จันทบุรี จึงเกิดขึ้น จริง ๆ แล้วเกิดจากปัญหา จะ ทำเกษตรอย่างไรที่คนเกษตรจะไม่หนีไป จากแปลงการผลิต

อ.เชิญ กล่าวถึงการแบ่งประเภท แต่วันนี้โลกเปลี่ยนไป คงต้องกลับมาคิด กัน เราต้องตอบสนองคุณภาพชีวิตของ สมาชิก จะมีกิจกรรมใดให้ชุมชนเข้มแข็ง ทำให้ต้องมองต่างมุม ฉีกกฎออกไป เพื่อ ตอบความต้องการของสมาชิก ผลจึงมี ทั้งบวกและลบ ผลลบที่เกิดขึ้นก็เพราะ คนไม่มีจิตวิญญาณสหกรณ์

คุณวิจิตร จะโรจ

หัวหน้าสถาบันพิทยาลงกรณ์ สันนิบาตสหกรณ์ แห่งประเทศไทย

ในส่วนของสันนิบาตสหกรณ์ แห่งประเทศไทยในฐานะผู้ดูแลฝึกอบรม บุคลากรสหกรณ์ทุกประเภท ทั่วประเทศ มีปัญหา และข้อจำกัดดังนี้

1) งบประมาณในการฝึกอบรมยังมีน้อย ไม่เพียงพอ ไม่ครอบคลุมสหกรณ์ ทุกพื้นที่ ทุกภูมิภาคทั่วประเทศ

2) ส่วนการพัฒนา สถาบันฯ ยังขาดองค์ความรู้ประจำองค์กร ต้องอาศัยระบบ out source เป็นหลัก เพราะในตัวขององค์กร เรายัง ไม่พร้อมที่จะดำเนินการทุกเรื่องด้วยตัว ของเราเอง อย่างเช่นกรณีของเวทีนี้ ที่ จะได้รู้สมรรถนะผู้นำที่สมรรถนะสูง จะ มีอะไร ทำให้เราอยากปรับปรุงหลักสูตร เฉพาะระดับชาติ ระดับชุมชน จะ ทำอย่างไรให้เขามีสมรรถนะสูง พร้อมเป็นตัวขับเคลื่อน

4) ระบบการเรียนรู้จำกัด ทักษะ ะไรพอเรียนรู้ได้ แต่ขาดการสร้าง นวัตกรรมเพื่อการเปลี่ยนแปลง

ผศ.ดร.นงรงค์ กุ์เจริญประสิทธิ์
หัวหน้าภาควิชาสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ได้หยิบยกข้อมูลของกรมส่งเสริมสหกรณ์ เกี่ยวกับระดับการศึกษาของผู้จัดการสหกรณ์ประมาณ 63% ที่จบปริญญาตรี (จากการเก็บสหกรณ์ 51% ของสหกรณ์ทั้งหมด) แต่ถ้าในกรณีของกรรมการดำเนินการสหกรณ์ จากการเก็บข้อมูล 70% ของสหกรณ์ทั้งหมด การศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี 72.3% ตอนนี้เราจะเห็นว่าถ้าเราสามารถยกระดับการศึกษาและฝึกอบรมให้แก่กรรมการดำเนินการได้ จะเป็นการเพิ่มสมรรถนะให้แก่ขบวนการสหกรณ์ในภาพรวม โดยเฉพาะในขบวนการสหกรณ์ ไม่ใช่หน้าที่ผู้ใดเพียงผู้เดียว ต้องช่วยกันเพื่อให้ตรงความต้องการ

สาระการเรียนรู้ของขบวนการสหกรณ์ขึ้นกับการทำธุรกิจของสหกรณ์ว่าสหกรณ์แต่ละประเภททำธุรกิจอะไร ตลาดต้องการ คุณภาพ มาตราฐาน บรรจุภัณฑ์ และคุณค่าอย่างไร สหกรณ์ไหนกลุ่มใดขาดเรื่องอะไรก็ไปเพิ่มพูนตรงนั้น

นายแพทย์สมเกียรติ ราษฎร์
ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

เราตั้งประเด็นแรกว่า ปัญหาและข้อจำกัดที่เกี่ยวกับการเรียนรู้คืออะไรบ้าง เราอยากรู้อะไร คำถามคือ เราอยากรู้ทำไม เราต้องรู้ก่อนว่าสหกรณ์มีประโยชน์ทั้งต่อตน และต่อส่วนรวม เศรษฐกิจ สังคม ตอนนี้ คนทั่วไปรู้แค่ว่าสหกรณ์มีประโยชน์ส่วนตัว คือ ปันผล มีเฉลี่ยคืน ดอกเบี้ยเงินฝากสูง ดอกเบี้ยเงินกู้ต่ำ แล้วไม่รู้อะไรอีกเลย ดังนั้น คำถาม คือ ทำอย่างไรให้คนรู้ว่าสหกรณ์มีประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม ถ้าไม่มีเขาไม่รู้สิ เช่นนั้น ทำอย่างไร ป้อนอย่างไร ก็ไม่เกิดผล และเมื่อสังคมโดยรวมได้ประโยชน์ ก็จะจุดปัจเจกชนให้ดีขึ้นไปด้วย

จะบรรลุตรงนั้นได้ ประเด็นคืออะไร เริ่มที่นโยบายรัฐ รัฐในอดีตคิดว่าสหกรณ์ คือ คอมมิวนิสต์รูปแบบหนึ่ง ก็เลยกลัว ปรับกระทรวงสหกรณ์เป็นกรมส่งเสริมสหกรณ์ ประเทศที่สหกรณ์เจริญ เพราะรัฐให้ความสำคัญ และประชาชนรู้ และเห็นความสำคัญ จึงร่วมมือ เพราะรู้ว่าตนเป็นเจ้าของ แตกต่างจากสมาชิกสังคมไทย

องค์กรกลางอย่างสันนิบาตสหกรณ์ ควรเป็นกระทรวงพาณิชย์ให้ขบวนการสหกรณ์ แหล่งวัตถุดิบ ข้อมูลการผลิต ข้อมูลการตลาด การประกันคุณภาพ โลจิสติกส์

คุณกัญญา ภัทรวนาคุปต์
สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีสหกรณ์
กรมส่งเสริมสหกรณ์

ในส่วนของกระบวนการเรียนรู้สหกรณ์เป็นองค์กรทางด้านเศรษฐกิจและสังคม สหกรณ์เป็นส่วนหนึ่งและต้องอยู่กับชุมชน ทำอย่างไรให้คนในชุมชนเห็นคุณค่าสหกรณ์ด้วยกระบวนการเรียนรู้ในมิติเรียนรู้แค่ถ่ายทอดคงไม่พอที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ ต้องมีกิจกรรมเสริมให้เห็นการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนด้วย

ทำอย่างไรจะให้สังคม ชุมชนเห็นประโยชน์สหกรณ์ เรามองว่าในชุมชนมีองค์ประกอบหลายประการ เช่น บ้าน วัด โรงเรียน องค์กรภาคเอกชนต่าง ๆ ในชุมชน ถ้าสหกรณ์นำการเรียนรู้และกิจกรรมเข้าสู่ชุมชน ขับเคลื่อนให้เกิดขึ้น เช่น ในโรงเรียน ถ้าเราส่งเสริมการเรียนรู้ กิจกรรมสหกรณ์ ส่งเสริมการออม ให้เกิดขึ้น ตั้งแต่ยังเล็ก ๆ ในวัดซึ่งเป็นส่วน

หนึ่งของชุมชน อาจมาให้ความรู้แก่พระสงฆ์เพื่อท่านสามารถถ่ายทอดต่อไปได้

ถ้ามีการส่งเสริมกิจกรรมสหกรณ์ คนในชุมชนเห็นคุณค่าระบบสหกรณ์ เชื่อมั่น เชื่อถือ ศรัทธาสหกรณ์ ก็จะย้อนกลับมาที่ตัวสหกรณ์ คนจะเข้ามาร่วมกับสหกรณ์ และส่งผลต่อการพัฒนาขับเคลื่อนสังคมและประเทศชาติต่อไป

คุณวินัย เมฆคำ

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

เริ่มว่าสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) เข้ามาร่วมเพราะกฎหมายให้บทบาทในการพัฒนาอาชีพด้วย เนื่องจากที่ดินที่จัดให้ไม่ได้ให้กรรมสิทธิ์ จึงมีบทบาทพัฒนาให้เกษตรกรสามารถอยู่กับที่ดินได้ ดังนั้น การพัฒนาอาชีพสำคัญที่ทาง ส.ป.ก. เล็งเห็น การทำสหกรณ์ในเขตปฏิรูปที่ดินก็เป็นภารกิจหลักอีกประการ

ปัญหาหลักวันนี้ คือ การตั้งสหกรณ์เกิดจากภาครัฐ ไม่ใช่เกษตรกร

ถ้าจะขับเคลื่อนสหกรณ์ ภาครัฐก็ต้องพูดถึงเจ้าหน้าที่ ต้องพูดถึงสมรรถนะของเจ้าหน้าที่ สำหรับ ส.ป.ก. จะมีเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องคือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริม

ซึ่งขณะนี้ต้องการยกระดับสมรรถนะเจ้าหน้าที่เหล่านี้

คุณสุรจิตต์ แก้วชิงดวง

ผู้ทรงคุณวุฒิ สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

ต้องทำควบคู่กันไป ทั้ง 2 ส่วน ตัวผู้ส่งเสริมและสมาชิกสหกรณ์ต้องเข้าใจสหกรณ์อย่างแท้จริง

อาจารย์พรทิพย์ ตันตวงค์

วิทยาลัยการแพทย์แผนไทย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ในฐานะครู ความรู้เรื่องสหกรณ์น้อยมาก จนกระทั่งได้มาร่วมงานกับสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ ถ้าเราให้ความรู้ตั้งแต่ยังเป็นนักศึกษา ปลูกฝังความคิดต่าง ๆ จิตสำนึก การสหกรณ์จะขับเคลื่อน

ส่วนงานวิจัยที่ทำอยู่ คือ ทำอย่างไรให้นักศึกษามีแนวคิดในการทำให้งานเกษตรยังคงอยู่ จะพยายามสร้างทัศนคติ หรือ จินตนาการให้เห็นว่างานเกษตรยังเป็นไปได้

ส่วนเหตุที่ต้องพัฒนาอาจารย์ก่อนก็คงคล้ายๆ กรณีของสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ถ้าครูผู้สอนตระหนัก

ความสำคัญ สอดแทรกสหกรณ์ในการสอน คงจะช่วยในเรื่องการสร้างจิตสำนึกให้เด็ก ๆ จะได้พัฒนา

คุณอรุช นวราช

กรรมการผู้จัดการโรงแรมสามพรานริเวอร์ไซด์

เราต้องการคนมาช่วยเสมอ สิ่งสำคัญ คือ ผู้นั้นต้องเข้าใจเป้าหมายของโครงการอย่างชัดเจน ที่มาจากรองการเองนั้นแหละต้องชัดเจน ถ้าเห็นอุดมการณ์ก็จะรู้สึกว่าการตอบโจทย์ชีวิตของเขา สามพรานโมเดลทำในสิ่งที่ไม่มีการทำมาก่อน เช่น การวางแผนปลูกผักกับเกษตรกร การบูรณาการกับหน่วยงานภาครัฐ เราต้องทำให้คนที่เข้ามาช่วยเราเห็นคุณค่าที่มากกว่าเงิน และทุกภาคีรวม ทั้งผู้บริหารก็ต้องมีความเชื่อด้วย

ทุกคนเองก็มีโจทย์ต่างกัน เมื่อมาร่วมเพื่อบรรลุเป้าหมายอย่างเดียวกัน ทำอย่างไรจะตอบทั้งโจทย์ส่วนตัว และโจทย์ส่วนรวม

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท

สามารถสรุปได้ใหม่ว่า ในเรื่องปัญหา ข้อจำกัด และช่องว่างในการยกระดับสมรรถนะสหกรณ์ให้สามารถเป็น

รศ.จุชาทิพย์ ภัทรวาท

องค์กรที่เราคาดหวัง เห็นว่าต้องสร้างคน แต่พอจะสร้างคนแล้วสาระในการสร้างคนคืออะไร ขอเชิญคุณภาสพงศ์

ในส่วนภาครัฐส่งเสริมเราแค่ไหน ภาคสหกรณ์เองมีการจับมือ ทำธุรกิจร่วมกันแค่ไหน

คุณยุวาลี ไสกาการ

เกษตรกรเครือข่ายของ สปก.

อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

เราได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ สปก. เรื่องความรู้ นั้น ถ้าเป็นเกษตรกรก็รู้อยู่แล้ว และมาศึกษาเรื่องการปลูกผักปลอดสารเพิ่ม ปัญหาจะเป็นเรื่องหน้าฝน และทำเกษตรประณีต

เรามีการรวมกลุ่มเพื่อประกันราคา ป้องกันพ่อค้าคนกลางมากตราคา

พวกเราก็เป็นสหกรณ์อยู่แล้ว นอกจากนี้ยังส่งผักให้บริษัทที่เข้ามาร่วม ในเรื่องทำห้องเย็นให้ ส่วนความรู้ต้องเก็บเกี่ยวตลอดเวลา ฝึกวินัยและนิสัย

รศ.ดร.สาโรช อังสุมาลิน

กรรมการประจำสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

ในทางวิชาการ การเพิ่มสมรรถนะใช้ปัจจัยการผลิตเท่ากัน ได้ผลผลิตมากขึ้น หรือต้นทุนลดลง ทำได้ด้วยเทคโนโลยีเท่านั้นเอง แบ่งเป็นเทคโนโลยีที่จับต้องได้ และจับต้องไม่ได้

รศ.ดร.สาโรช อังสุมาลิน

กรณีเกษตรกร คือ รู้กรรมวิธีวิทยาศาสตร์ ผลิตอะไร อย่างไร จะใช้ต้นทุนอย่างไรจึงจะดี จะใส่ปุ๋ยอะไร เมื่อไร เป็นต้น แล้วก็ต้องรู้เรื่องการจัดการ การบริหารธุรกิจ ตลาดต้องการอะไร แค่นั้น

อย่างไร ทำแล้วจะไปขายที่ไหน อยากรกรณีคุณอรุษาที่ทำอยู่คือเรื่องการจัดการ

กรณีสหกรณ์ ต้องเพิ่มการพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อย่าไปหวังรัฐ การพึ่งพาซึ่งกันและกันจะช่วยให้เกิดสหกรณ์ขึ้นมา จะเอาของมาขายในกรุงเทพฯ คนเดียวมีต้นทุนสูง ทำได้ไม่ทั่วถึง จึงต้องช่วยเหลือกัน ต้องหาเครือข่าย นอกจากนั้นท่านต้องทำสหกรณ์ให้มีกำไร แต่ไม่ใช่กำไรสูงสุด เพราะว่าลูกค้าก็คือสมาชิก

แล้วเราจะทำอย่างไรให้เรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรียนรู้เรื่องการจัดการอย่างเพียงพอต่อการประกอบการของเรา นั่นคือ จะทำอย่างไรเป็นการกระตุ้นให้เรียนก็กระตุ้นโดยชี้ให้เห็นประโยชน์ กระตุ้นโดยทำให้สนใจ ให้เปลี่ยน ถ้าสำเร็จเขาจะมาเรียนรู้เอง

คุณภาสพงศ์ บุรีภักดี

สหกรณ์เครดิตยูเนียนปริเทรต จำกัด

การเรียนรู้ในทางธรรมะคือ ปรียัตติ ต้องควบคู่ไปกับปฏิบัติ ถ้ามีความรู้ มีการปฏิบัติ ก็จะมีปฏิเวธ ถ้าสมาชิกเรียนรู้และมีระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญ ถ้าเรามี ความเลวจะไม่เกิด ถ้าเรารวมตัวให้เป็นหนึ่งเดียว สร้างระบบเครือข่าย ส่วนระบบโครงสร้างประเทศ เราไม่มีตัวแทนในสภานิติบัญญัติแห่งชาติ หรือสภาปฏิรูปแห่งชาติเลย นั่นทำให้เราเป็นแค่ผู้ปฏิบัติ ไม่มีสิทธิ ไม่มีเสียง

การกระตุ้นคนต้องแบ่งกลุ่มคนให้ถูก แบ่งกลุ่ม นั่นคือ เรื่องบัว 4 เหล่า เราตัดพวกใต้น้ำกับใต้โคลนตมออกไป เราเลือกพวกบัวเหนือน้ำก่อน แล้วจึงตามมาด้วยบัวปริมน้ำ จะทำอย่างไรก็ได้ มีการกำหนดหลักเกณฑ์ให้มันใจว่าได้พวกเหนือน้ำเข้ามา จากนั้นเรียนรู้วิทยาศาสตร์ การจัดการ การบริหารธุรกิจ หาเครือข่ายที่ไว้ใจได้ ผมคิดว่าตรงนี้น่าจะเป็นจุดหลักๆ และเราต้องทำกันเอง

อาจารย์วรสก วกยาวิโรจน์

ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

เมื่อมาพูดถึงเรื่องเรียนรู้ก็หมายความว่าเพื่อรู้ แต่เรื่องนี้มีข้อจำกัด คือ

1) คนที่เกี่ยวข้อง คนในสหกรณ์ เราไม่สามารถนำคนคุณภาพมาใช้ในสหกรณ์ เราจึงเห็นผู้บริหารสหกรณ์หลาย ๆ คนทำสหกรณ์หรือนำสหกรณ์เข้ารกเข้าพง เช่นกรณีสหกรณ์เครดิตยูเนียนคลองจั่น จำกัด

2) วิชาการ เรามีมาก แต่ใช้ไม่เป็น ใช้ไม่เหมาะสม เมื่อไรควรจะใช้ PQC เมื่อไรใช้ PQM เมื่อไรใช้ SWOT

3) ทรัพยากร ก็เช่นเรื่องเงิน สันนิบาตจะจัดอบรมแต่ก็มีเงินไม่เพียงพอ

ส่วนสำคัญที่อยากจะเรียน คือ เราควรกลับไปสู่สามัญ นั่นคือ สมาชิกสหกรณ์เป็นองค์กรที่ตั้งขึ้นมาของสมาชิก โดยสมาชิก และเพื่อสมาชิก ต้องทำให้สมาชิกมีคุณภาพ นั่นคือเรียนรู้ และเข้าใจ เข้าใจว่าอะไรบ้างเอาไปใช้ได้ ทำเมื่อไร ทำกรณีไหน และต้องทำเป็น การเรียนรู้ในสหกรณ์ต้องครบวงจร เรื่องนี้สำคัญ

ข้อต่อมา คือ ปัญหาการแย่งกันเป็นกรรมการ แต่ไม่มีความรับผิดชอบ กล่าวคือ เรามี responsibility แต่ไม่มี accountability ดังนั้นเราต้องทำให้เกิดขึ้นในวงการสหกรณ์

คุณอนุสรฯ แสงคำ

เกษตรกรเครือข่ายของ สปก.

อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ทุกคนจะตั้งคำถามว่า เกษตรกรรุ่นใหม่เรียนจบปริญญาตรีมา แต่ไม่ได้หันหน้าเข้าสู่วงการเกษตร สำหรับพวกตน ที่ทราบมานั้นหลักสูตรใหม่ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตร) เล็งเห็นว่าอาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพที่น่าสนใจสำหรับคนรุ่นใหม่ ขอโยงเรื่องการเรียน

รู้ว่า การเข้าหาระบบสหกรณ์เริ่มจากสร้างคน สิ่งทีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสร้างพวกตนมาคือองค์ความรู้ที่ให้นั้นคืออุดมการณ์ แนวคิด จริยธรรมที่ถูกปลูกฝังให้มีความคิดกลับพัฒนาการเกษตร องค์ความรู้ด้านการเกษตร หันกลับไปช่วยชุมชนการเกษตรให้มีการพัฒนาไปแนวทางที่ดีขึ้น

สิ่งที่พวกตนเห็นว่าสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงแนวคิดของคนรุ่นใหม่ คือ การเรียนรู้ที่มีกิจกรรม วิทยุวิทยุอาจารย์อาสา เป็นการนำเอาบุคคลตั้งแต่ระดับปราชญ์ชาวบ้านไปจนถึงผู้บริหารระดับสูงขององค์กรมาให้อุดมการณ์ และทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการเกษตร ให้เห็นว่าเกษตรกรเป็นทางเลือกและทางรอดที่สามารถเลี้ยงตนเองได้ ไม่จำเป็นต้องทำงานบริษัทหรือรับราชการเท่านั้น

ดร.ปรีชา สิกธิกรณโก

กรรมการประจำสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์

ไม่มีใครคิด ทำ แล้วสำเร็จเลย บิดาการสหกรณ์เองตั้งสหกรณ์ก็ล้ม แต่ก็ได้บทเรียนให้คนเรียนรู้ เช่นระบบสินเชื่อที่ต้องช่วยสร้างคน เลยเกิดเป็นเครดิตยูเนียนทุกอย่างเกิดจากการกระบวนกรเรียนรู้ แล้วปรับปรุง ปรับตัว แก้ไขสิ่งบกพร่อง

ชุมชนของท่านทำเกษตรเป็นเกษตรอินทรีย์ ถ้าทำผักสลัดก็เกิดคำถามว่า ผักเหล่านี้ขายในพื้นที่ได้หรือไม่ ชาวบ้านกินหรือไม่ ตลาดเหล่านี้เป็นตลาดเฉพาะ อย่างนั้นจำเป็นต้องอาศัยความรู้ ประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญ ถ้าจำเป็นต้องพึ่งใคร ก็ต้องทำ

ดร.ปรีชา ลิทธิกรณไกร

ความสำเร็จของสหกรณ์ สหกรณ์ต้องเติบโต แต่เติบโตอย่างเหมาะสม สหกรณ์ต้องมีกำไร แต่กำไรอย่างเหมาะสม การวัดความสำเร็จของสหกรณ์ให้ดูที่มวลสมาชิกที่ได้รับประโยชน์ สร้างเนื้อสร้างตัว กินดี อยู่ดี มีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น สหกรณ์ช่วยให้สมาชิกมีความมั่นคง ชุมชนดีขึ้น เป็นสังคมที่ยั่งยืน นั่นคือความสำเร็จและประโยชน์ของสหกรณ์ เช่น ชุมชนหนองโพ เกษตรกรประมาณ 2,000 กว่าครัวเรือน มีอาชีพมั่นคง เลี้ยงครอบครัว ได้ประโยชน์ นั่นคือประโยชน์ของสหกรณ์

ถ้าตามสมรรถนะของสหกรณ์ ก็ประกอบไปด้วย ตัวสหกรณ์เป็นองค์กรที่ตั้งมาภายใต้แนวคิด คิดดี ทำดี มุ่งแก้ปัญหา เศรษฐกิจ มุ่งแก้ปัญหาสังคม แต่จะทำดีจริงหรือไม่ อยู่ที่ผลของการกระทำ ตัวสหกรณ์ต้องพัฒนาสมรรถนะของบุคคลที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ฝ่ายจัดการ ให้ความรู้มวลสมาชิก สิ้นเชื่อ สหกรณ์ต้องก่อประโยชน์ ได้ทรัพย์ ได้ต่อยอดอาชีพ

สุดท้าย ทำงานสหกรณ์ สหกรณ์ต้องคิดเพื่อคนส่วนใหญ่ คิดเพื่อคนส่วนรวม อย่าคิดเพื่อส่วนตน ถ้าคิดเพื่อส่วนตนมาเป็นตัวตั้ง จะเกิดความเห็นแก่ตัว

ศ.จตุททิพย์ ภัทราวาก

ท่านอาจารย์ปรึกษาบอกว่าสหกรณ์ที่มีสมรรถนะสูง ที่นี้สหกรณ์จะมีสมรรถนะสูงต้องพึ่งตนเอง ไม่มีงบประมาณจากรัฐก็อยู่ได้อย่างยั่งยืน และมีการบริหารจัดการอย่างธรรมาภิบาลจึงจะสร้างศรัทธาจากสมาชิกต่อเนื่อง

เวลานี้เราเชื่อว่าสหกรณ์เป็นกลไกในการปฏิรูปประเทศไทย สหกรณ์สมรรถนะสูง กล่าวคือเป็นที่พึ่งของมวลสมาชิกและชุมชนในการยกระดับอาชีพและชีวิต เราจะมองเป็นเรื่องปลายทาง เป็นสิ่งที่อยากได้ แล้วระบบการเรียนรู้จะอย่างไร ขอแบ่งเป็น 2 ระดับ คือระดับไมโคร สหกรณ์แต่ละสหกรณ์จะเชื่อมโยงอย่างไรที่จะยกระดับอาชีพของสมาชิกและชุมชนที่ตนตั้งอยู่ แต่สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ค้นพบว่าสมัยนี้ไม่ง่ายเลย สหกรณ์ต้องมีชุดความรู้ ด้านการจัดการโซ่อุปทานในธุรกิจสหกรณ์ ไม่ใช่เฉพาะธุรกิจสินเชื่อเท่านั้น ต้องต่อกัน สหกรณ์แต่ละแห่งต้องมีภาคีธุรกิจ และเลือกมาอย่างเหมาะสม

ระดับไมโคร สหกรณ์เองอยากจะมีเอกลักษณ์ของตัวเอง แล้วความรู้ อะไรจะทำให้ผู้นำคิดจะพึ่งพาและร่วมมือกันจริง ๆ ที่จะเสริมพลังให้กัน สิ่งนี้ใช่หรือไม่ที่ทำให้ขบวนการสหกรณ์แข่งขันกับเอกชนไม่ได้แล้วตัวแบบ แนวปฏิบัติ

ที่ดีของระบบการเรียนรู้ว่าจะยก ระดับสมรรถนะได้จริง ๆ

นายแพทย์สมเกียรติ ราษฎร์

สำหรับในเชิงจุลภาค

1) แต่ละสหกรณ์ให้ความสำคัญกับความรู้เท่า ๆ กับเงิน ทุกวันนี้เรื่องเงินใช้พื้นที่มากไปถึง 80-90% ทั้งผู้บรรยาย ผู้บริหารสหกรณ์ สมาชิก ให้ความสำคัญกับความรู้้น้อยมาก

2) การส่งคนไปสัมมนาออกสถานที่ ควรเป็นสมาชิกไป

3) สหกรณ์ในหน่วยงานจะต้องประสานกับหน่วยงานที่ตนอยู่ โดยเฉพาะหัวหน้าหน่วยงาน (ถ้ากรณีหัวหน้าหน่วยงานไม่ได้เป็นประธานสหกรณ์) กับ ประธานสหกรณ์ ให้ความสำคัญกับสหกรณ์ว่าเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมอย่างสำคัญ

4) สหกรณ์ที่ใกล้เคียงกันเชิงภูมิศาสตร์ บางแห่งไม่ได้สัมผัสหรือสัมพันธ์กันเท่าไร สหกรณ์เหล่านี้ควร จะสัมผัสและสัมพันธ์กัน เพื่อลดต้นทุนการทำงาน

5) เรามีการศึกษาเศรษฐศาสตร์ สหกรณ์ แต่ไม่มีประกาศรับสมัครเจ้าหน้าที่สหกรณ์ที่จบทางด้านนี้โดยตรงเลย แปลว่าเราผลิตบัณฑิตออกไปไม่ตรงกับความต้องการของตลาดใช่หรือไม่ หรือตลาดมุ่งแต่เรื่องเงินจนไม่สนใจสหกรณ์ เราต้องเปลี่ยนหลักสูตรที่ตลาดต้องการ แต่ไม่เพี้ยนอุดมการณ์สหกรณ์ได้หรือไม่

6) ควรเจ้าหน้าที่สหกรณ์ที่มีความรู้ดี ที่จบด้านสหกรณ์มาโดยตรง จะเป็นผู้

บรรยายให้สมาชิกแทนกรรมการซึ่งอาจไม่ใช่ผู้ที่สำเร็จมาทางนี้โดยตรง ดีหรือไม่

7) ให้กรรมการทำเพื่อสมาชิก ไม่ใช่เพื่อการเลือกตั้งครั้งต่อไป

คุณสุรพงษ์ แว่นแก้ว

ผู้แทนกลุ่มเครือข่ายเพื่อนช่วยเพื่อน
เครดิตยูเนียนไทย

เรารวมตัวและมีการจัดอบรมกันเองเรื่อยๆ ออกค่าใช้จ่ายกันเอง หากหน่วยงานอื่นจัดการอบรม เราก็ส่งคนไป ถ้าเขาไม่จัด แต่เราต้องการ เราก็จัดกันเอง การส่งเสริมการศึกษาที่ดีที่สุด คือทำอะไรให้เขาช่วยสอน ช่วยดู ช่วยเรียนรู้ ช่วยส่งเสริม โดยไม่ต้องรอรอบส่งเสริม สหกรณ์ ชุมชมสหกรณ์ หรือสันนิบาตสหกรณ์ พวกเราเองก็เป็นวิทยากรอาสาสมัครโดยไม่มีค่าตอบแทนใด ๆ

คุณวิชัย ประกอบทรัพย์

ประธานกลุ่มผู้ปลูกผลไม้คุณภาพ
สหกรณ์การเกษตรเขาฉกรรจ์ จำกัด

ให้เขาเรียนก่อน แต่วันนี้นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ยอมเรียน ผมเน้นเรื่องกับอาจารย์ที่จะพานักศึกษามาเรียนรู้ ในสหกรณ์ของเราให้ผู้เรียนต้องการเรียน วิธีการทำให้เค้าเรียน

คุณวิชัย ประกอบทรัพย์

วิธีการที่ใช้กับนักส่งเสริม ต้องมีจิตวิญญาณการส่งเสริม กรมต้องส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง เลือกสหกรณ์ที่ดีก่อนเป็นตัวแบบ

สหกรณ์ต้องเดิน 3 เรื่อง พร้อม ๆ กัน เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม แล้วส่งต่อไปสู่ทายาท

ความต่อเนื่องให้เกิด และให้นักส่งเสริมมีจิตวิญญาณส่งเสริมเข้าไป

อาจารย์เชญ บำรุงวงค์

อยากให้ข้อสังเกตว่า ในเรื่องการให้ความรู้หรือการเรียนรู้ มีองค์ประกอบอยู่ คือ 1) ตัวความรู้ 2) ทักษะ ในทางวิชาการ การให้การศึกษาก็ทำให้มีความรู้ ส่วนการฝึกอบรมเท่ากับให้ทักษะ แต่ทั้ง 2 อย่างนี้ต้องไปควบคู่กัน

ระดับไมโคร ในสหกรณ์เดียว ๆ สำหรับตัวสมาชิก จะต้องเน้นให้ความรู้ และการให้ความรู้ จะต้องให้โดยสมาชิกมีความสำนึกว่ามาเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ไม่ใช่มาเรียนรู้จากคนภายนอก คนภายนอกอย่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก

ในระดับมาโคร ขยับสูงขึ้นไป การให้การศึกษาระดับสูง เป็นหน้าที่ระดับชุมชนระดับภาค ประเทศ ที่มีทรัพยากรมากพอสำหรับจัดการอบรมให้แก่สหกรณ์เล็ก ๆ

เรื่องทักษะ จะเน้นที่ฝ่ายบริหารหรือฝ่ายจัดการเป็นหลัก แต่สมาชิกก็เรียนรู้เพื่อเตรียมพร้อมเข้ามาบริหารได้

นายแพทย์สมเกียรติ ชาติธีรธ

อยากให้ภาควิชาสหกรณ์เพิ่มวิชาครูเข้าไปในเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ด้วย

ศ.จตุททิพย์ ภัทราวาก

ในช่วงสุดท้าย ขอสรุปในเบื้องต้นว่าเรื่องนี้มีความสำคัญต่อปณิธาน “มุ่งสร้างคนให้สะท้อนคุณค่า เพื่อพัฒนาการสหกรณ์” เรามีภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชน เกษตรกร ภาควิชาการ

เรามีความเห็นตรงกัน เราไม่ได้ทำงานโดดเดี่ยวในการพัฒนาสหกรณ์ แต่คนในสังคมอาจจะมองเรื่องนี้แตกต่างกันไป สำหรับตนก็ยังเชื่อเช่นเดียวกับองค์การสัมพันธภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศที่ประกาศทศวรรษแห่งการสหกรณ์ตั้งแต่ พ.ศ. 2554 – พ.ศ. 2563 โดยได้เชิญชวนว่าการเรียนรู้สำคัญที่สุด แต่วันนี้การเรียนรู้ที่สำคัญที่สุด คือ learning for all หลายคนพูดตรงกันว่า เราคงต้องมีระบบการเรียนรู้เพื่อจุดประสงค์นี้ หลายคนวันนี้บอกว่าไม่ต้องรอรัฐ ดังนั้น ทุกสหกรณ์ต้องทำหน้าที่ ใครที่เข้ามาและสนใจก็ทำหน้าที่ วันนี้เราจึงเห็นกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติและไม่ยึดติดกับกรอบ

ผู้เข้าร่วมเวทีเสวนาวิชาการการเรียนรู้สู่การยกระดับสมรรถนะสหกรณ์ร่วมถ่ายรูปหมู่เป็นที่ระลึก

มีการประชุมมหาวิทยาลัยทั่วโลก
ที่เปรู พูดถึงเรื่องสหกรณ์ว่าเป็นผู้นำการ
พัฒนาที่ยั่งยืน เพราะมุ่งเป้าหมายหลัก
3 ประการ คือ เศรษฐกิจมีการกระจาย
รายได้อย่างเป็นธรรม ทุกคนเท่าเทียม
สังคมต้องอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขบนการ
พึ่งพาและร่วมมือกัน และสิ่งแวดล้อม
ดี พอเราเอาตัวชี้วัดแบบนี้ไป จะพบว่า
คนสหกรณ์มีเพื่อนร่วมทางจำนวนมาก
ที่เค้าตระหนักในการพัฒนาที่ยั่งยืน ทุก

คนมุ่งว่าสหกรณ์ดีที่สุด สหกรณ์ดีที่สุด
นั้นจะต้องมีธรรมาภิบาล
วันนี้คงต้องสรุปว่า ถ้าจะพูดถึง
เรื่องระบบการเรียนรู้ เราต้องช่วยกันนำ
เรื่องคุณค่าและหลักการสหกรณ์เข้าถึง
ชุมชนที่สหกรณ์ของพวกเราตั้งอยู่ จะอยู่
ที่ใดก็ตาม ถ้าทุกคนต่างคนต่างทำ ระบบ
การเรียนรู้เรื่องสหกรณ์คงไปถึงฝันเร็วขึ้น
อันนี้ คือ learning for all

แต่ระบบเรียนรู้ก็เรื่อง คือ
การเรียนรู้เฉพาะทาง ที่หลาย ๆ ท่าน
กล่าวว่าตอนแรกต้องทำให้คิดแบบนัก
วิทยาศาสตร์ คิดแบบมีเหตุผล จากนั้น
การเรียนรู้ที่จะต้องมีการจัดการที่ดี ฝึก
ทักษะ มีมาตรฐานสินค้า มีการเจรจาต่อ
รอง คงต้องให้ทุกคนช่วยกัน เอาตัวแบบ
แนวปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จมาสร้าง
เป็นขบวนการทางสังคมที่จะมีเครือข่าย
การเรียนรู้ร่วมกัน